

Иво Христов

НЕ ПОЖЕЛАХТЕ ДА ЧУЕТЕ

ЗАЩО СЕ СЛУЧИ ТОЧНО ТОВА,
КОЕТО НЕ ИСКАХМЕ

София, 2021

„Катехон“ е импринт на издателство „Изток-Запад“.

© Издателство „Изток-Запад“, 2021

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизвеждана или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на автора и на издателство „Изток-Запад“.

© Иво Христов, автор, 2021

© Деница Трифонова, оформление на корицата, 2021

ISBN 978-619-01-0860-3

ИВО ХРИСТОВ

НЕ

ПОЖЕЛАХТЕ

— ДА ЧУЕТЕ —

**ЗАЩО СЕ СЛУЧИ ТОЧНО ТОВА,
КОЕТО НЕ ИСКАХМЕ**

КАТЕХОИ

Съдържание

Иво Христов за 25-те години преход <i>14 ноември 2014 г.</i>	9
Краят на цивилизацията – въпрос на гледна точка <i>6 май 2015 г.</i>	24
Пред пепелището на нестаналото българско общество <i>23 май 2015 г.</i>	35
Историческият лимит изтича през пръстите ни <i>23 май 2015 г.</i>	59
За характера на „кризата“ <i>15 юли 2015 г.</i>	74
Световният политически гамбит и краят на цивилизацията – въпрос на гледна точка <i>29 юли 2015 г.</i>	85
Къде бяха българите? Не ги видях! <i>6 февруари 2016 г.</i>	96
Култура на личната отговорност и вина <i>16 април 2016 г.</i>	112
Намираме се до чудовищен геополитически вулкан, който може да ни помете <i>16 септември 2016 г.</i>	125

Защо първият динозавър е бил българин? <i>10 ноември 2016 г.</i>	132
България се управлява от организираната престъпност, станала политическа сила <i>6 март 2017 г.</i>	144
Пропастта между елита и хората е запълнена от корупция, дебелищина и тежка политическа лъжа <i>12 март 2017 г.</i>	148
Днес, на 2 юни, с широко затворени очи гледаме как България изтича <i>2 юни 2017 г.</i>	157
Зимата на иранската пролет <i>17 януари 2018 г.</i>	159
Геополитически ескизи – I <i>27 февруари 2018 г.</i>	167
България е не субект, а обект на геополитиката <i>6 март 2018 г.</i>	171
Истината е за силните духом <i>29 май 2018 г.</i>	176
Тръмп е в мъртва хватка между Камарата на представителите и Сената <i>4 декември 2018 г.</i>	182
Човекът и след XXI век <i>30 май 2019 г.</i>	186
Каквото поиска Америка, ние ѝ го дадохме! <i>29 ноември 2019 г.</i>	194
Путин затяга контрола за бъдещия президент <i>16 януари 2020 г.</i>	197

Който държи петрола на Близкия изток, той поставя в шах Китай, Европа и Русия 16 януари 2020 г.	201
Русия ни пусна захарче с цената на газа 6 март 2020 г.	212
Драмата с коронавируса играе ролята на световна война 23 април 2020 г.	216
„От нищо не се страхувам, на нищо не се надявам, свободен съм“ 5 май 2020 г.	220
В България липсват икономически и социални предпоставки за развита политическа демокрация 14 септември 2020 г.	233
Интеграция, цивилизация, ислям 1 ноември 2020 г.	246
Америка се простреля в крака с избора на Байдън 8 ноември 2020 г.	249
Най-голямата драма е неосъзнаването на драматизма на ставащото, което се случва с нас сега 2 декември 2020 г.	258
Ковид-19 сложи край на глобализацията! 5 декември 2020 г.	270
„1984“ е детска приказка в сравнение с това, което ни се случва и което предстои 9 декември 2020 г.	274
Случващото се в Америка ни засяга пряко – влизаме в зоната на огромно световно напрежение 9 януари 2021 г.	282

Каквато ни е икономиката,
такова ни е и образованието
08.04.2021 г. 291

Предстои сблъсък между САЩ и Китай – поправете ме,
ако греша. Цивилизационни и местни проблеми и решения
12 април 2021 г. 313

Иво Христов за 25-те години преход

Интервю на Людмила Сугарева

Людмила Сугарева: Ако се съгласим, че преходът е обичайното състояние на материята и на духа, ерго – непреходно клише, тогава защо ругаем нашите последни 25 години; защо ги нарекохме историческо никъде, антракт, чакалня, а удоволствието от свободата къде е? В дебрите на нашите последни 25 години на мен ми е трудно обяснението, но вижте как завършват първите 25 години на излизане от Османската империя, сиреч първият ни преход – със скандала на премиера Рачо Петров и военния министър Михаил Савов, уличени в свръхвисоки комисиони от поръчка на бракувани патрони от унгарска фирма. Следва какво – осъждане на публикувалия информацията журналист. Да ви звучи познато? Тогава? Днес в обясненията на това трудно поносимо време преход да се доверим на социолога доц. Иво Христов. Аз съм Людмила Сугарева. Добро утро, дами и господа.

Доцент Христов, наричате прехода *наукоподобен оксиморон*. Защо? Да припомним: *оксиморон* е свързване на думи и понятия, които автоматически се изключват.

Иво Христов: Това е нещо като „дървен камък“, да речем.

ЛС: Да, или „бързай бавно“.

ИХ: Да, „бързай бавно“ или пиша ти бавно, защото знам, че не можеш да четеш бързо. Това е идеологизирано понятие и елемент от една по-голяма психо-историческа и психо-ментална матрица, която трябва да ни обясни, че разрушавайки старото общество, ние всъщност се придвижваме в някаква въобра-

жаема възходяща линия и в този смисъл преходяме от точка А към точка Б, тоест към поредното светло бъдеще и всички несгоди в рамките на този процес, на това движение се схващат като временни неудачи, които обаче са обезпечени от постигнатата и целената светла перспектива. Нещо като при комунизма в предишните 45 години, даже някой не особено умен „гений“ беше написал тогава един плакат, че комунизмът е нашият хоризонт, без да знае, че хоризонтът винаги е мислената линия, която не можеш да стигнеш.

АС: И по-нататък.

ИХ: Да... Та нещо такова е и с прехода. Той си беше произведен от съответните задокеански и тукашни мозъчни центрове. Така наречената наука транзитология, тоест „преходология“, буквален превод от английски и от латински, трябваше да ни обясни „научно“, че става въпрос за закономерен процес от придвижването от едно към друго състояние.

АС: И по принцип нали преходът е обичайно състояние на материята и на духа? По принцип.

ИХ: По принцип няма такова нещо. По принцип природата не познава такова състояние и въобще цялата идея за прогреса, за развитието, разбираемо като движение от някакво лошо състояние към някакво по-добро, е типичен модернистки мит, просвещенски мит, както пише доктор Асен Игнатов във „Философия на историята“. Това е много важен прогресистки мит, който трябва да обезпечи задачите на модерността.

АС: Добре. Защо описваме, разказваме прехода, а някак си ни е трудно да го обясним? Не го обясняваме.

ИХ: Защото не можеш да обхванеш необятното, казва Козма Прутков поради същата причина. Защото зад идеологическата рамка се крие всъщност друга действителност. Специално в българския случай, но не само в България, под *преход* всъщност разбираме ужасяващия процес на деградация на едно относително модерно общество, каквото беше българското до 1989–1990 г. и сриването му обратно в бездната на Третия свят. Ние преживяваме, и това не са силни думи, четвърта и според мен последна национална катастрофа, след което няма да има пета поради липса на субект.

ЛС: Какво казва Георги Лозанов – че преходът се превръща в психологически, даже в психиатричен проблем.

ИХ: Лозанов има сериозен принос в психияването на част от населението, така че вероятно той ги разбира добре нещата.

ЛС: Защо?

ИХ: Защото е част от интелектуалстващата интерпретаторска група, която трябва да ни обяснява, че живеем в най-хубавите от всички възможни исторически времена и с естетска скокливост да се държи на едно релативистко дистанцирано разстояние от бавното и мъчително деградирание на този народ и на тази страна. Разбира се, всичко това е опаковано в претенциозните интелектуални словесни дрипи на постмодернизма.

ЛС: Последните му интервюта не са такива. Той също твърди, че преходът е нещо много трудно, болезнено...

ИХ: Не, не... той твърди, че има преход. А аз твърдя, че има падане.

ЛС: Там е разликата...

ИХ: Тя е съществена, кардинална.

ЛС: Добре, какво се случи на 10 ноември 1989 г.? Това, че 25 години вече пребиваваме в чакалня, в антракт, е ясно, но и трудно поносимо. Хората не могат още дълго да продължат така.

ИХ: Пак повтарям – в никаква чакалня не пребиваваме.

ЛС: Къде пребиваваме?

ИХ: От 25 години ние пребиваваме в задния двор на Европа, превръщаме се в периферия на периферията на Европа и вероятно в предния двор на Африка. И първите вълни от бежанци само са физически индикатор какво ще се случи с България и българските територии в следващите 25, максимум 30 години. И това не са силни думи. Страната за последните 25 години от девет милиона е намаляла на пет и половина милиона. Ние не помним такъв удар, никога в българската история не е имало такова нещо, дори по времето на т.нар. османско робство. Второ, имаме качествена деградация на структурата на остатъчното българско население. Ще го кажа абсолютно неполиткоректно – имате един милион цигани, милион и половина турци и помаци и някъде около три милиона остатъчно

българско население, по-голямата част от него в преходна или преходна възраст. А пък наличните млади генерации – аз като университетски преподавател това мога да го кажа убедено и бих могъл да се аргументирам, – една значителна част от тези млади хора, които остават в България, са с много ниски интелектуални и общи качества.

АС: Тогава?

ИХ: Тогава – това, което ще се случи. Природата не познава празни пространства и тъй като българската територия е много ценна; не българите, българската територия, защото България е ключът към Балканите и оттам към тази цялата връзка между Изтока и Запада, между Севера и Юга – на тази територия вероятно ще се установи друг тип социална реалност с други цивилизационни и прочие характеристики.

АС: Доцент Христов, пак да попитам. Какво се случи на 10 ноември?

ИХ: Формално се случи дворцов преврат. Реално Петата колона на Москва свали Живков, който, както и хората около него, си даваше сметка за цялата пагубност, предприета от екипа на Горбачов, наречен „перестройка“, и беше сменен с екип, който беше тясно свързан с перестройчиците в Москва и започна вакханалията, наречена преход. За тази цел, разбира се, беше монтирана „демократичната“ революция, една дирижирана опозиция, за която беше ясно още тогава, че е свързана с тайните служби и това трябваше да обезпечи димния фон на реалния процес на прехода – а именно преразпределението на собствеността в ръцете на богоизбрани, като от тази собственост те, общо взето, инкасираха само собствеността, която носи бързооборотни печалби. Другата по най-неграмотен и дивашки начин унищожиха в една значителна степен, тъй като нямаха капацитет да печелят от нея. Това изисква свършено друг цивилизационен код, какъвто нашата комунистическа номенклатура не притежава – хора първо поколение с обувки. Този процес съвпадна с друг, много по-могъщ процес – интересът на Запада за ликвидиране на геополитическия противник и в една значителна степен западните елити използваша абсолютното цивилизационно скудоумие и животинска алчност на българския комунистически елит,

за да върши тяхната работа. А именно – да елиминира един потенциален и реален конкурент на Балканите и въобще в Източна Европа. България е особен случай и от гледна точка на западния геополитически интерес поради простата причина, че става въпрос за русофилско като цяло население, православно по своя код, славянско по своята себеидентификация – не казвам, че това е така наистина. В този смисъл България следваше да бъде елиминирана, както се случи и с Югославия през 1996–1997 г. При нас стана чрез вяло текуща война без видими белези, но резултатите и тук, и там са едни и същи.

АС: Свободата на словото, свободата на пътуванията къде ги слагате?

ИХ: Оставете тия залъгалки за българските журналисти, ще прощавате, които имат за задача да бъдат интелектуална прислуга на текущия процес. Това, което се случи с България по отношение на свободата на пътуване – естествено, – е, че мощният геополитически център има интерес от засмукване на качествен и не толкова качествен човешки капитал и следователно този капитал трябва да пътува. А както забелязвате, той и пътува в това направление, но пътува селективно. Пътуват нашите физици, нашите химици, нашите математици. Разбира се, и нашите цигани, но те много бързо биват връщани обратно, за да им се обясни, че свободата на пътуване е относително понятие (справка политиката на Дейвид Камерън по отношение на емиграцията във Великобритания). И на следващо място по отношение на свободата на словото – това няма абсолютно никакво значение на фона на ужасяващата социална картина на българското безвремие, в което пребиваваме.

АС: Нямате ли усещането, че вече 25 години ние пребиваваме в една карнавална ситуация? Всеки може да сложи една маска, каквато иска, и да се представи за такъв, какъвто...

ИХ: Не, не може. Ако някой си мисли, че това е панаир на суетата – в никакъв случай. Това, което се случва всъщност, е закономерно по своята логика и жестоко по своята човешка цена. Една относително модерна страна бива вкарана обратно в бъдещето на едно минало, едно цивилизационно неоварварство.

АС: Не, аз имам предвид нещо друго. Един човек на ДС може да сложи една маска и да се представи като десен политик, да се обяви за дисидент.

ИХ: Веднага ще ви кажа. Защото вие търсите някаква символност и аз разбирам напълно това в една медия. На 10 ноември свалихме Тодор Живков – не ние, неговите другари. На 10 ноември 2014 г. назначихме неговия гавазин да ни бъде втори път премиер. Какво да говорим повече.

АС: Ами не знам. Нали преходът трябваше да е време на кръста и на чесъна, с който да се гонят призраците, както се казва, а той запази шизофренията на соца...

ИХ: Но не запази активите на соца, то това е драмата. Защото общества като Чехия, като Словакия, като Словения дори, в някакъв смисъл Хърватска и разбира се, Унгария и Полша – те надстроиха върху реалните успехи на социализма. И в този смисъл преходът там нямаше тази цена, която има в България. В България цената на прехода е, че всъщност страната беше върната, пак повтарям, във варварството на едно свършено предмодерно битие, докато в Централна Европа това не се случи. Затова, между другото, има и сериозни както външни, така и вътрешни геополитически причини. Никой няма интерес от отварянето на цивилизационна дупка до собствените му граници. Все пак от Виена до Братислава е половин час с трамвай.

АС: И все пак ние нямаме нито Орбан, нито Ердоган...

ИХ: Не сме го и имали. Хайде да бъдем честни. Първо, по отношение на Орбан. Кога България се е сравнявала с Унгария – велика имперска нация... в буквалния смисъл на тази дума. А да не говорим пък България да се сравнява с Турция. Ердоган, при всичките ми резерви към него, е *self-made man*. Това е политик, който е тръгнал от най-ниското мизерно стъпало на турското общество и сам стига до върховете на турската политическа върхушка. И второ, във вашия въпрос се издава и един друг начин на мислене, че като дойдел качественият човек, каквото и да означава това, той щял да спре земното притегляне и ние ще слезем от Земята. Няма такъв филм.

ИХ: По-скоро за нашите слушатели... Българите са убедени и свято вярват, голяма част от тях, че сложните проблеми

се решават просто и един митичен Крали Марко ще ги реши с махването на пръчката, докато те си пият ракията или революционерстват във фейсбук. Там са много ербап...

АС: Да, силната ръка.

ИХ: Само в българския фолклор и в македонския, което показва техния български произход, разбира се, има народна приказка, в която се казва: „Кърпичке, дай да ям.“ В холандските приказки се говори за момчето, което си сложило пръста в дигата и спряло океана с цената на живота си. Ние през цялото време вярваме в лесните решения на сложните проблеми, което показва инфантилизъм на мисленето.

АС: Откъде идва трудността да обясним и комунизма? Защо нямаме нашата '68 година?

ИХ: Защото не можем да го имаме. Защото комунизмът в български условия изигра ролята на мощен катапулт за социално модернизиране. Защото комунизмът в своята колективистка идеология пасна чудесно на българската селска колективистка психика. Защото комунизмът в своята уравниловка съвпадна идеално с българския традиционен егалитаризъм. От друга страна, защото комунизмът в своята авторитарност и патриархалност съвпадна напълно с манталитета на българския селянин и неговите родово-общинни връзки. А по отношение на Тато – забележете, нашият водач се казваше Тато. А този в момента се казва Баце. Нали се сещате, че такъв тип терминология е дълбоко невъзможна в Централна Европа. И в този смисъл, отвъд това, тези естетски невъзприятия на комунизма, комунизмът в България изигра изключително прогресивна роля. България никога няма да преживее този век, който преживя по времето на диктатора Живков. В условията на управлението на Живков, за тези 35–40 години и малко повече, България стана една от трийсет и петте най-развити страни в света. В момента сме някъде около 67-о – 80-о място.

АС: Добре де, но казвате диктаторът Живков, значи какво ни е потребно?

ИХ: Вижте, ако оставим настрана политическата злободневност, то си има литература по въпроса. И навсякъде, където изостанали общества се опитват да догонят модерността, се

минава през етапи на авторитаризъм. Справка – Гърция (режимът на полковниците), Турция – целият възход на Турция, на който в момента всички се дивят, е продукт на 65–70-годишна диктатура, започнала с диктатора Кемал Ататюрк, който е баща на турците и до момента. Вижте какво се случва в Португалия – революцията на карамфилите, вижте какво се случва в една Испания – испанското икономическо чудо е продукт на Франко, а не на демокрацията. Демокрацията е цвете, което расте върху продуктите, които просветената диктатура дава на едно изостанало общество. Вижте какво стана с Чили – най-развитата в много отношения страна в Латинска Америка. Разбира се, има и други примери – Аржентина (от диктатура в диктатура и в момента във фалит).

ЛС: А защо няхахме '68 година?

ИХ: Защото не може да има, пак ви обяснявам. Защото '68-а е продукт на съвършено друг цивилизационен контекст. '68-а е възможна в една Чехия – страна с висока традиция.

ЛС: Добре де, но сега толкова народ се пише на дисиденти?

ИХ: За народ, който се е специализирал в това да посреща освободители на Орлов мост, какво да кажа повече.

ЛС: Защо българската десница не можа да построи добро общество?

ИХ: Защото няма десница. Защото в България не може да има десница по определение, защото това е оксиморон, това е дървен камък. В страна с 80% сиромашко население да твърдиш, че десницата трябва да бъде водеща политическа сила, означава, че си или идиот, или демагог, или комбинация от двете. Как можеш да имаш десница в едно примитивно, изостанало, изпаднало в гърчове на социалната диспропорция общество? Вие знаете ли, че по индекса Джини – това означава разликата в доходите на първите десет и последните десет процента в едно общество – ние се нареждаме сред азиатски и африкански страни... вече. В България има крещящ социален въпрос, но вместо българите да го решават с конфликт, със социална революция, те го решават със смърт, в буквалния смисъл на думата. България умира, тя не става да въстава.

ЛС: Добре, БСП го наричат предприятие в ликвидация...

ИХ: Естествено. БСП играеха ролята да бъдат фронтмен на активното мероприятие, наречено преход, през което жертвите на прехода трябваше да бъдат водени към злачни пасища. Ще го кажа зловещо – задачата на БСП в тези 20–25 години беше да водят все по-застаряващия си електорат през избираемите урни към гробищата.

АС: Добре, тогава пътят кой е на България? Какво ни предстои?

ИХ: Това, което ви казах преди малко. След 25–30 години – друг цивилизационен код. Това не означава, че българите няма да ги има тук, ще бъдат нещо друго. Това вече се случва пред очите ми. Аз виждам, аз вече виждам през моите студенти, не само тук в Пловдив, но и в София, и на други места, виждам през общия психо-ментален тип, който се налага в българското общество – едно все по-изпростиращо, все по-примитивно, все по-грубо общество. Не че то не е било такова, да речем, и преди 9 септември, но то се е крепяло на здравия, селски атавизъм и земята, която все пак е крепяла българския социален код. Сега това го няма.

АС: Добре, но ние с вас имаме един стар спор къде е причината и аз например пак ще ви кажа, че...

ИХ: Манталитета ли?

АС: Да.

ИХ: Вие сте специалист по манталитета. Няма никакъв манталитет. Вие заварвате манталитета като някаква даденост, както че има земно притегляне. Манталитетът е исторически продукт. И друг път съм имал възможност да кажа в това студио – думата „вандализъм“ произлиза от германското племе вандали, които са пра-прадядовци на днешните законопослушни германци. Няма такова нещо като вечен манталитет.

АС: Добре, тогава хайде коментирайте това – на излизане от Османската империя със строежа на държавата първо се заема временното руско управление. И тогава те създават проекта за Органически устав. Въпросът е спорът – сега какво става... от името на бъдещите консерватори Тодор Икономов настоява за въвеждането на двустепенни избори, избирателен ценз и втора камара Сенат заради забележете, явната склонност на българите към рушене и увеличаване по вятърничави идеи. А пък